

EGY ÖNÉLETÍRÁS ELÉ

Idősb Bálint József – önéletírónk – nagyszülei Telecska alapítói közé tartoztak. Mind a két nagyszülő sokgyermekes, nincstelen bánáti családból származott. Itt kapaszkodtak meg az új telepítésű faluban, itt tettek szert házra, földre. Jó száz évvel azelőtt például az idegenből jött német telepeseket nem várta oly mostohán ez a föld, ahogyan saját hazájukban Telecska megalapítóit. Erre a párhuzamra az önéletírás nem tér ki: idősb Bálint József csak azt jegyzi le, amit a saját szűk környezetében lát és tapasztal.

Ezek a jegyzetek nem szépírói ambícióval készültek, még a közismert paraszti önéletírásoknál is sok tekintetben puritánabbak, egyszerűbbek, szürkébbek. A lélek alig-alig nyílik meg bennük. Nem tudunk meg belőlük semmi titkot. Még a szerelemmel, helyesebben szólva a párkereséssel foglalkozó rész is kizárólag a külső körülményekre szorítkozik; rejtve marad minden bensőségesség, intimitás.

De a szerző tartása, gondolkodása, jelleme mégsem marad rejtve az olvasó előtt. Egy katolikus hitben nevelt, a fajtájához, a közösségéhez (falujához) hűző, szorgalmas, iparkodó kiscgazdát ismerünk meg személyében. Aki nagyon szereti a földet – és a földművesszakmát. A fiaiból is azt iparkodik nevelni. Öntudatos földműves ő, nagyon is tudatában van önnön értékének; a világ számára ő teremti meg a nélkülözhetetlen kenyérnek valót. Önéletírásában mindig földművest ír, sosem parasztot.

Irodalmi művek serege, tévhit és babona már-már féreggé próbálja lealacsonyítani ezt a kivételesen értékes emberfajtát. Zsugori, önző, begyöpesedett, maradi, képtelen minden változásra, sunyi, bizalmatlan. A háború után a haladás legelszántabb kerékkötőjévé kiáltották ki. Porig alázták, meghurcolták, kicsi vagyonából kiforgatták, a történelem során még egyszer jobbágysorba taszították.

Idősb Bálint József nem elemzi helyzetének ilyen vonatkozását, még csak nem is lázad mostoha sorsa ellen, hiszen jámbor, hívő ember, leírja viszont, mit

csináltak vele és sorstársaival a háborút követő években, a kötelező beszolgáltatás idején. Leírja érzelemmentesen, szenttelenül, de aprólékosan. Önéletírásának talán ez a legmegrendítőbb részlete.

Sokat ki kellett hát állnia idősb Bálint Józsefnek, ennek a fizikai mivoltában kicsiny, törekeny, de lélekben, hitben annál erősebb embernek. Amikor találkoztam vele, már közel volt a kilencvenhez, épp az ablaka előtt az utcán kapálgatott. Még jó erőben volt. Elkocogott velem a plébániára. Útközben megmutatta a tempolomkertet, amit ő gondoz. Bizalmasan elárulta, hogy leírta élete történetét, majd néhány példányban lemásolta, hogy ha egy elkallódna, maradjon még. Az eredeti példányt ideadta elolvasásra. Ebből választott néhány részletet a Híd főszerkesztője.

Idősb Bálint József 1989. december 25-én a tizedik évtizedébe lépett. Isten éltesse még sokáig erőben, egészségben.

NÉMETH István

